

สำเนา

○ คำสั่ง

(ด. ๒๑)

คำร้องที่ ๕๗๘/๒๕๕๑

คำสั่งที่ ๕๐/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๓ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

นายชุมพล สังข์ทอง ที่ ๑

ผู้ฟ้องคดี

นางจุฑารัตน์ โชติประสิทธิ์สกุล ที่ ๒

นางภัทราภา แซ่มโกศล ที่ ๓

นางบุ๋นไล่ แซ่อ้อ ที่ ๔

นายเจริญ ศิริวงษ์ศิลป์ ที่ ๕

นายประทีป พงษ์เจริญสุข ที่ ๖

นายพงษ์ศักดิ์ รุ่งรอด ที่ ๗

นางสาวปิยาภรณ์ ทับมาโนช ที่ ๘

นางสาวแอนนา พิเศษพัฒนกุล ที่ ๙

นายพินิจ วารเวียง ที่ ๑๐

นางสาวสิริกมล หรัยเจริญ ที่ ๑๑

นายพีระพงศ์ รัชฎาปานะ ที่ ๑๒

นายอนุรัก มงคลทัศนีย์ ที่ ๑๓

นางสาวสกาวัฒน์ ตั้งวิรุพห์ ที่ ๑๔

นายคำรณ จุฑาวรพงศ์ ที่ ๑๕

นางสาวสงวน นวลจุมพล ที่ ๑๖

นางสาวอวยพร เมตติกานนท์ ที่ ๑๗

นางประคอง ทิมเรือง ที่ ๑๘

/นางภารดี...

- นางภารดี อภิชาติบุตร ที่ ๑๙
- นางจิตาภา สิ้นสุวรรณ ที่ ๒๐
- นางสาวธัญพร ภูทอง ที่ ๒๑
- นายวิสุทธิ์ วัฒนสุวรรณ ที่ ๒๒
- นายกำธร โพธิสุนทร ที่ ๒๓
- นางสาวชนัญญา รัชฎหทัยปรีดา ที่ ๒๔
- นางสาวทตลลักษณ์ บุญธรรมดิระวุฒิ ที่ ๒๕
- นายภูมิพัฒน์ เกตุแก้ว ที่ ๒๖
- นายกำแหง หล่อเกษตรสุวรรณ ที่ ๒๗
- นางวิมล นาสมบูรณ์ ที่ ๒๘
- นางพรทิพย์ ล่านพญา ที่ ๒๙
- นายชูรัตน์ จามิกรณ์ ที่ ๓๐
- นางแสงดาว จุลไสย ที่ ๓๑
- นางจริยา ลิมานนท์ ที่ ๓๒
- นางวรรณต์ภรณ์ พรสวรรค์วัฒนา ที่ ๓๓
- นางสาวจันทนา เหล่าสมาธิกุล ที่ ๓๔

ระหว่าง

กรมการปกครอง ที่ ๑

อธิบดีกรมการปกครอง ที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๐๒๘/๒๕๕๙ หมายเลขแดงที่ ๘๕๓/๒๕๕๙ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

/คดีนี้...

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนเป็นประชาชนชาวไทย และเป็นผู้มีสิทธิถือบัตรประจำตัวประชาชน ในระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนได้ขอทำบัตรประจำตัวประชาชนกับหน่วยงานในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้รับบัตรประจำตัวประชาชนเป็นแบบ SMART CARD เนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบดังกล่าวไม่มีเครื่องหมายครุฑพ่าห์ประทับแสดงไว้ให้เห็นประจักษ์ชัดเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวประชาชนรุ่นก่อนๆ ทั้งๆ ที่โดยแบบแผนขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีการปกครองของไทย เอกสารหรือหนังสือของหน่วยงานทางราชการจะต้องมีเครื่องหมายครุฑพ่าห์ประทับอยู่ด้วย อันถือเป็นสาระสำคัญ เนื่องจากเครื่องหมายดังกล่าวเป็นสิ่งบ่งบอกว่าเอกสารหรือหนังสือนั้นหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดทำขึ้น และมีหรือมีไว้ใช้สำหรับราชการไทยเท่านั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวจึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการจัดทำเอกสารหรือหนังสือราชการ ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีการปกครองของไทย และมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้อำนาจทางปกครองโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นคนไทยของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนที่จะมีโอกาสได้ใช้บัตรประจำตัวประชาชนที่มีเครื่องหมายครุฑพ่าห์

ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยมีเครื่องหมายครุฑพ่าห์ปรากฏบนบัตรอย่างชัดเจนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนเสียใหม่ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแล้วมอบให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคน โดยจะมีเครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือไม่ มิได้ทำให้สิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ความว่า แม้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน

/พ.ศ. ๒๕๕๖...

พ.ศ. ๒๕๒๖ มิได้กำหนดรูปแบบบัตรประจำตัวประชาชนว่าจะต้องมีเครื่องหมายครุฑพ่าห์ บนบัตรประจำตัวประชาชนก็ตาม แต่บัตรประจำตัวประชาชนรุ่นก่อนๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เป็นผู้จัดทำก็มีเครื่องหมายครุฑพ่าห์ ทั้งๆ ที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนที่ใช้บังคับ ในขณะนั้นก็ได้กำหนดรูปแบบบัตรประจำตัวประชาชนให้ต้องมีเครื่องหมายครุฑพ่าห์เช่นกัน แต่เมื่อเครื่องหมายดังกล่าวเป็นดวงตราแผ่นดินชนิดหนึ่ง อันเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการทำงาน ในราชการ ซึ่งการทำหรือใช้นั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติใช้ตราแผ่นดิน ร.ศ. ๑๐๘ ประกอบกับประเทศไทย ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ยกเลิกการพิมพ์เครื่องหมายครุฑพ่าห์ลงบนบัตรประจำตัวประชาชน จึงเป็นการตัดโอกาสผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิบสี่คนในฐานะพสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชไม่ให้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ และในสายตาของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิบสี่คน และประชาชนต่างรู้สึกว่ามีบัตรประจำตัวประชาชนที่มีเครื่องหมายครุฑพ่าห์มีคุณค่ากว่า บัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่มีเครื่องหมายดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้อำนาจ ตามอำเภอใจเอาเครื่องหมายครุฑพ่าห์ซึ่งเป็นดวงตราแผ่นดินออกไปจากบัตรประจำตัว ประชาชน ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิบสี่คนจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะ เดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิบสี่คนจึงเป็น ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งกลับคำสั่งของ ศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสิบสี่คนไว้พิจารณา

ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อย ต้องมีรายการดังต่อไปนี้ (๑) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่าย และเลขประจำตัวของผู้ถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยม ในทางศาสนาซึ่งผู้ถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้ (๒) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร และวันออกบัตร ซึ่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒

/(พ.ศ. ๒๕๕๐)...

(พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดว่า ให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ ซึ่งปรากฏรายการดังนี้ (ด้านหน้า) ตราครุฑ เลขประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ รูปถ่าย วันออกบัตร วันบัตรหมดอายุ เจ้าพนักงานออกบัตร (ด้านหลัง) รหัสการผลิต รหัสกำกับบัตร ธงชาติ ตำแหน่งสำหรับติดสัญลักษณ์ประเภทของบัตร สัญลักษณ์ตรวจสอบบัตร และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติว่า การทำ หรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกอบกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดว่า ให้หน่วยงานของรัฐใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการหรือใช้ตามที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบว่าด้วยการนั้นกำหนด

ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนในฐานะประชาชนชาวไทย และเป็นผู้มีสิทธิถือบัตรประจำตัวประชาชนอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคน โดยบัตรดังกล่าวไม่ปรากฏเครื่องหมายครุฑพ่าห์ประทับแสดงไว้ เห็นว่า ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๔ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวบุคคลที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ และการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะสามารถแก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อบัตรประจำตัวประชาชนมีไว้เพื่อใช้แสดงตนในฐานะเป็นประชาชนชาวไทย การที่บัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวจะมีรูปแบบรายการอย่างใดนั้น ย่อมเป็นอำนาจของหน่วยงานทางปกครองที่จะพิจารณา

/ตามกฎหมาย...

ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ดังนั้น แม้บัตรประจำตัวประชาชนที่ผู้ฟ้องคดี ทั้งสามสืบสืบคนได้รับ จะไม่มีเครื่องหมายครุฑพ่าห์แสดงไว้ ก็มิได้ก่อให้เกิดสิทธิหรือกระทบ ต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ คำร้องอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสืบคนฟังไม่ขึ้น

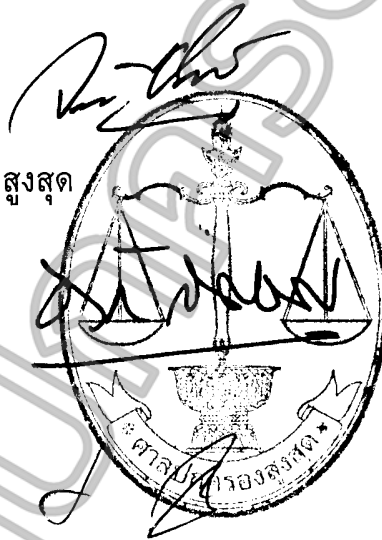
จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

นายชาญชัย แสวงศักดิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

Yun Lam

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายจรูญ หัตถกรรม
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายธงชัย ลำดับวงศ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายเกษม คมสัจยธรรม
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

Udomsak

